

Europese Raad

Brussel, 23 maart 2023
(OR. en)

EUCO 4/23

CO EUR 3
CONCL 2

NOTA

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
Betreft:	Bijeenkomst van de Europese Raad (23 maart 2023) – Conclusies

Hierbij gaan voor de delegaties de conclusies die de Europese Raad op bovengenoemde bijeenkomst heeft aangenomen.

De Europese Raad heeft van gedachten gewisseld met secretaris-generaal Guterres van de Verenigde Naties.

*

* *

I. OEKRAÏNE

1. De Europese Raad herhaalt dat hij de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, die een onmiskenbare schending van het VN-Handvest vormt, met klem veroordeelt, en wijst andermaal op de onverminderde steun van de Europese Unie voor de onafhankelijkheid, soevereiniteit en territoriale integriteit van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen, en voor het inherente recht van het land op zelfverdediging tegen de Russische agressie.
2. De Europese Raad is ingenomen met de resolutie van de Algemene Vergadering van de VN over de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties als grondslag voor een alomvattende, rechtvaardige en duurzame vrede in Oekraïne, die is aangenomen met brede steun van de internationale gemeenschap. De Europese Raad herhaalt zijn steun voor de vredesformule van president Zelensky. De Europese Unie zal met Oekraïne aan het tienpuntenvredesplan blijven samenwerken.
3. Rusland moet zijn agressie stopzetten en onmiddellijk, volledig en onvoorwaardelijk al zijn strijdkrachten en gelieerde troepen terugtrekken uit het gehele grondgebied van Oekraïne binnen zijn internationaal erkende grenzen. Het internationaal humanitair recht, onder meer inzake de behandeling van krijgsgevangenen, moet worden geëerbiedigd. De Europese Raad veroordeelt seksueel en gendergerelateerd geweld in de krachtigste bewoordingen. Rusland moet onmiddellijk zorgen voor de veilige terugkeer van Oekraïners, met name kinderen, die onder dwang naar Rusland zijn overgebracht of gedeporteerd. In dit verband neemt de Europese Raad nota van de aanhoudingsbevelen die het Internationaal Strafhof onlangs tegen de president van Rusland en zijn commissaris voor kinderrechten heeft uitgevaardigd wegens het oorlogsmisdrijf van onrechtmatige deportatie en verplaatsing van Oekraïense kinderen uit bezette gebieden van Oekraïne naar Rusland.

4. Rusland moet onmiddellijk een einde maken aan acties die de veiligheid en de beveiliging van civiele nucleaire installaties in Oekraïne in gevaar brengen. De Europese Unie staat volledig achter de werkzaamheden van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie.
5. De Europese Unie is vastbesloten te zorgen voor volledige verantwoordingsplicht voor oorlogsmisdrijven en de andere meest ernstige misdrijven in verband met de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne, onder meer via de invoering van een passend mechanisme voor de vervolging van het misdrijf agressie, wat van belang is voor de internationale gemeenschap als geheel. In dit verband is de Europese Raad ingenomen met het akkoord om in Den Haag een nieuw Internationaal Centrum voor de vervolging van het misdrijf agressie tegen Oekraïne (ICPA) op te richten, dat zal worden verbonden aan het bestaande gemeenschappelijke onderzoeksteam dat door Eurojust wordt ondersteund. De Europese Raad herhaalt zijn steun voor het onderzoek van de aanklager van het Internationaal Strafhof. De Europese Raad is ingenomen met de aanstaande onderhandelingen over een nieuw verdrag inzake internationale samenwerking bij het onderzoek naar en de vervolging van het misdrijf genocide, misdrijven tegen de menselijkheid, oorlogsmisdrijven en andere internationale misdrijven.
6. De Europese Unie blijft vastbesloten de collectieve druk op Rusland te handhaven en op te voeren, onder meer met mogelijke verdere beperkende maatregelen, en samen met partners te blijven werken aan het prijsplafond voor olie. De Europese Raad benadrukt dat het belangrijk en urgent is de inspanningen voor een doeltreffende uitvoering van de sancties op Europees en nationaal niveau op te voeren, en is vastbesloten omzeiling in en door derde landen doeltreffend te voorkomen en tegen te gaan. De Europese Raad verzoekt de Raad en de Commissie alle nodige handhavingsinstrumenten te versterken en daartoe samen met de lidstaten een volledig gecoördineerde aanpak te ontwikkelen. De Europese Unie zal de samenwerking met partners ter bestrijding van valse narratieven door Rusland en desinformatie over de oorlog opvoeren.

7. De Europese Unie staat resoluut en volledig achter Oekraïne en zal het land en zijn bevolking zolang dat nodig is krachtig blijven ondersteunen op politiek, economisch, militair, financieel en humanitair gebied. De Europese Unie intensificeert samen met lidstaten de inspanningen om Oekraïne in zijn zeer dringende militaire en defensie-behoefte te helpen voorzien. Gezien de veiligheids- en defensiebelangen van alle lidstaten is de Europese Raad ingenomen met het akkoord in de Raad om met spoed grond-grond- en artilleriemunitie te leveren aan Oekraïne, en, indien daarom wordt verzocht, raketten, onder meer via gezamenlijke aankoop en de beschikbaarstelling van passende financiering, ook in het kader van de Europese Vredesfaciliteit, teneinde in de komende twaalf maanden in een gezamenlijke inspanning een miljoen stuks artilleriemunitie te verstrekken, zonder afbreuk te doen aan het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten.
8. De Europese Unie blijft zich inzetten voor het ondersteunen van de reparatie, het herstel en de wederopbouw van Oekraïne, in coördinatie met internationale partners. In dit verband herhaalt de Europese Raad dat de EU de instelling van een internationaal mechanisme voor het registreren van de door Rusland aangerichte schade ten volle steunt. De Europese Unie zal samen met partners haar werkzaamheden blijven intensiveren om de bevroren en geblokkeerde tegoeden van Rusland te gebruiken voor de wederopbouw van Oekraïne en met het oog op herstelbetaling, overeenkomstig het EU- en het internationaal recht.
9. De Europese Raad is ingenomen met het engagement en de hervormingsinspanningen van Oekraïne en benadrukt, in aansluiting op zijn eerdere conclusies, met name die van 23-24 juni 2022, het belang van het EU-toetredingsproces van Oekraïne.
10. De Europese Unie zal de Republiek Moldavië alle relevante steun blijven bieden, onder meer ter versterking van de veerkracht, veiligheid, stabiliteit, economie en energievoorziening van het land in het licht van de destabiliserende activiteiten van externe actoren, en zij zal het land blijven steunen op zijn traject naar toetreding tot de Europese Unie. De Europese Raad verzoekt de Commissie om vóór zijn volgende bijeenkomst een steunpakket voor te leggen.

11. De Europese Raad veroordeelt de aanhoudende militaire steun van Iran en Belarus aan de Russische aanvalsoorlog. Hij dringt er bij alle landen op aan de Russische aanvalsoorlog niet materieel of anderszins te ondersteunen.
12. De Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en het inzetten van voedsel als wapen door Rusland hebben de mondiale voedselzekerheid ondermijnd. De Europese Raad neemt in dit verband nota van de verlenging van het Zwarte Zee-graaninitiatief van de VN. Dit initiatief, de solidariteitscorridors van de EU en het Oekraïense "Grain from Ukraine"-initiatief spelen een essentiële rol bij het versterken van de mondiale voedselzekerheid. De Europese Raad benadrukt dat de beschikbaarheid en betaalbaarheid van landbouwproducten voor de meest behoeftige landen gewaarborgd moeten blijven.

II. CONCURRENTIEVERMOGEN, EENGEMAAKTE MARKT EN ECONOMIE

13. Gezien de steeds complexere uitdagingen (klimaatverandering, de geopolitieke situatie, energieprijzen, herhaaldelijke schokken in toeleveringsketens, demografische trends, tekort aan arbeidskrachten, en de groei- en innovatiekloof) bouwt de Europese Unie aan een robuuste, toekomstbestendige economie die de welvaart op lange termijn veiligstelt. Dit vereist een geïntegreerde aanpak op alle beleidsterreinen om de productiviteit en groei aan de hele economische basis van ons continent te vergroten, waarbij een verdiepte eengemaakte markt wordt gecombineerd met versterkt beleid inzake industrie, landbouw en handel.

De Europese Unie zal haar concurrentievermogen waarborgen door haar veerkracht en productiviteit te versterken, financiering te faciliteren, naar betaalbare energie te streven, haar strategische afhankelijkheden te verminderen, te investeren in de vaardigheden van de toekomst en haar economische, industriële en technologische basis in gereedheid te brengen voor de groene en de digitale transitie, en zal hierbij niemand achterlaten.

De Europese Raad verzoekt de Raad en de Commissie aan al deze aspecten verder te werken en in de aanloop naar zijn bijeenkomst in juni 2023 verslag uit te brengen over de vorderingen. Voorts wordt de Raad verzocht de vooruitgang jaarlijks te evalueren op basis van input van de Commissie, met inbegrip van kernprestatie-indicatoren.

De eengemaakte markt en concurrentievermogen en productiviteit op lange termijn

14. De eengemaakte markt heeft, sinds ze drie decennia geleden werd opgezet, de welvaart van Europa ondersteund en het leven van de burgers verbeterd. De sociale dimensie ervan vormt de kern van een zeer concurrerende sociale markteconomie. Dankzij de eengemaakte markt is de handel tussen de lidstaten in de loop der jaren aanzienlijk toegenomen en hebben Europese ondernemingen gemakkelijker toegang tot de wereldmarkten gevonden. De eengemaakte markt levert niet alleen een aanzienlijke bijdrage aan de groei en het concurrentievermogen, maar heeft er ook voor gezorgd dat de Europese burgers hoge sociale en milieunormen en een sterke consumentenbescherming kunnen genieten, hetgeen van Europa een wereldwijde normsteller maakt.
15. De Europese Raad steunt de hernieuwde aandacht voor het handhaven van de bestaande regels van de eengemaakte markt en het wegnemen van belemmeringen, zoals voorgesteld in de mededeling van de Commissie "30 jaar eengemaakte markt". Een goed functionerende eengemaakte markt blijft van fundamenteel belang voor het welslagen van de groene en de digitale transitie, voor onze toekomstige groei en voor de economische, sociale en territoriale cohesie. De Europese Raad roept op tot ambitieuze maatregelen om de eengemaakte markt te voltooiën, met name wat betreft de digitale dimensie en de dienstensector, en om de kwetsbaarheden aan te pakken die door de recente crises aan het licht zijn gekomen, waarbij zowel intern als mondiaal een gelijk speelveld wordt gewaarborgd. Kleine en middelgrote ondernemingen moeten bijzondere aandacht krijgen.
16. Voortbouwend op de mededeling van de Commissie "Het concurrentievermogen van de EU op lange termijn – de situatie na 2030", roept de Europese Raad ertoe op de werkzaamheden voort te zetten op de volgende gebieden:
 - a) Een regelgevingsklimaat dat de groei stimuleert
 - het algemene regelgevingsklimaat vereenvoudigen en de administratieve lasten verminderen, onder meer door vergunningsprocedures te versnellen, concurrentievermogenstoetsen voor nieuwe wetgevingsvoorstellen uit te voeren, en het gebruik van digitale oplossingen (zoals e-ID en machineleesbare en gestandaardiseerde gegevens) aanzienlijk te vergroten. De rapportagevereisten in met name de groene, de digitale en de economische wetgeving van de EU, moeten worden gerationaliseerd;

- de regels inzake de eengemaakte markt doeltreffend handhaven om te zorgen voor convergentie van de regelgeving in alle sectoren, met inbegrip van de dienstensector;
- de inspanningen op nationaal en EU-niveau opvoeren om belemmeringen voor grensoverschrijdende handel te verminderen en verder werk maken van de toegang tot geneesmiddelen in alle lidstaten, en tegelijkertijd investeringen in innovatie sterker stimuleren.

b) Investerings

- de kapitaalmarktenunie verdiepen, de resterende belemmeringen voor grensoverschrijdende financiering wegnemen en de toegang tot particulier kapitaal voor investeringen, met name voor kleine en middelgrote ondernemingen, vergemakkelijken en dat kapitaal mobiliseren. De Europese Raad verzoekt het Europees Parlement en de Raad de besprekingen over de wetgevingsvoorstellen op dit gebied vóór het einde van de huidige wetgevingscyclus af te ronden;
- zorgen voor een volledige mobilisering van de beschikbare financiering en de bestaande financiële instrumenten, en deze flexibeler inzetten, zodat in strategische sectoren tijdig gerichte steun kan worden verleend en de doelstellingen van het cohesiebeleid tegelijk gewaarborgd blijven. De Europese Raad herinnert eraan dat hij nota heeft genomen van het voornemen van de Commissie om vóór de zomer van 2023 een Europees Soevereiniteitsfonds voor te stellen ter ondersteuning van investeringen in strategische sectoren;
- belangrijke ecosystemen versterken om veilige, stabiele en duurzame toeleveringsketens voor de dubbele transitie te waarborgen;
- de connectiviteit binnen de eengemaakte markt verbeteren voor alle lidstaten, onder meer door infrastructuur en interconnecties voor vervoer en energie, waaronder netten, te ontwikkelen en te verbeteren.

c) Onderzoek en innovatie

- innovatie stimuleren, met bijzondere aandacht voor gebieden met een groot groeipotentieel;
- de investeringen in onderzoek en ontwikkeling opvoeren om de openbare en particuliere uitgavendoelstelling van 3 % van het bbp te halen;
- het in de handel brengen van innovatieve producten en diensten faciliteren, onder meer door het gebruik van testomgevingen voor regelgeving.

d) Digitalisering

- de waarde van gegevens in Europa ontsluiten en tegelijkertijd de privacy en veiligheid waarborgen, en oplossingen inzake de realtime-economie benutten;
- het gebruik van digitale instrumenten in de hele economie bevorderen en meer steun verlenen aan bedrijven en overheden in de Europese Unie om toonaangevend te blijven op het gebied van artificiële intelligentie, kwantumcomputing, micro-elektronica, 6G, web 4.0 en cyberbeveiliging.

e) Vaardigheden

- vaardigheden ontwikkelen en deze afstemmen op aantrekkelijke, hoogwaardige banen, de participatie van vrouwen en jongeren vergroten, en beroepsonderwijs en -opleiding bevorderen teneinde de problemen in verband met het tekort aan arbeidskrachten en de transformatie van banen op te lossen, onder meer in de context van demografische uitdagingen.

f) Circulariteit

- de overgang naar een meer circulaire economie bevorderen teneinde de duurzaamheid te verbeteren, de productiekosten voor de EU-industrie te verlagen en de afhankelijkheid van primaire grondstoffen te verminderen, onder meer door de kansen die de bio-economie biedt te benutten.

Industriebeleid

17. De Europese Raad heeft de vorderingen op de verschillende actiegebieden geëvalueerd. Hij roept ertoe op verder te werken aan de voorstellen voor wetgeving inzake een nettonulindustrie en voor een Europese wetgeving inzake kritieke grondstoffen, en neemt nota van het tijdelijke crisis- en transitiekader voor staatssteun.

Handelsbeleid

18. De Europese Raad heeft een strategische bespreking gehouden over de geopolitieke aspecten van de handel en heeft gewezen op de bijdrage van het handelsbeleid aan het concurrentievermogen van de EU.

Coördinatie van het economisch beleid

19. De Europese Raad hecht zijn goedkeuring aan:
- de conclusies van de Raad van 14 maart 2023 over de evaluatie van de economische governance;
 - de beleidsprioriteiten van de jaarlijkse duurzamegroei-analyse, en verzoekt de lidstaten deze prioriteiten in hun nationale hervormingsprogramma's en stabiliteits- of convergentieprogramma's te verwerken;
 - de ontwerpaanbeveling van de Raad over het economisch beleid van de eurozone.

III. ENERGIE

20. De Europese Raad heeft de balans opgemaakt van de maatregelen die zijn genomen om de hoge energieprijzen aan te pakken, de vraag naar gas te verminderen, de voorzieningszekerheid te waarborgen en de afhankelijkheid van Russische fossiele brandstoffen af te bouwen.

21. Hoewel de energiesituatie in de Europese Unie is verbeterd, roept de Europese Raad de Commissie en de lidstaten op te zorgen voor paraatheid en noodplannen met het oog op de volgende vul- en stookseizoenen voor gas. In dat verband dringt de Europese Raad er bij alle belanghebbenden op aan om via het EU-energieplatform ten volle gebruik te maken van AggregateEU – het mechanisme voor gezamenlijke aankopen – om de voorzieningszekerheid en betaalbaarheid van gas verder te verbeteren. De Europese Raad verzoekt de Commissie de beoordeling van de in 2022 aangenomen noodmaatregelen onverwijld af te ronden en waar nodig een verlenging van de toepassing ervan voor te stellen.
22. De Europese Raad verzoekt de twee wetgevers snel overeenstemming te bereiken over alle relevante voorstellen om de groene transitie te versnellen, en onverwijld verder werk te maken van de voorgestelde herziening van de opzet van de interne elektriciteitsmarkt van de EU, om ervoor te zorgen dat deze uiterlijk eind 2023 wordt goedgekeurd.

IV. DIVERSEN

Migratie

23. Het voorzitterschap van de Raad en de Commissie hebben de Europese Raad geïnformeerd over de vorderingen met de uitvoering van zijn conclusies van 9 februari 2023 met betrekking tot migratie. De Europese Raad herinnert eraan dat migratie een Europese uitdaging is die een Europese respons vereist en roept ertoe op snel uitvoering te geven aan alle punten waarover overeenstemming is bereikt. Hij zal de uitvoering in juni evalueren.

Externe betrekkingen

24. De Europese Raad is ingenomen met het resultaat van de donorconferentie ter ondersteuning van de bevolking in Turkije en Syrië na de tragische aardbeving van 6 februari 2023, en hij roept op tot een snelle en effectieve uitbetaling van de toegezegde bijstand.

25. De Europese Raad is ingenomen met de overeenkomst over het pad naar normalisering van de betrekkingen tussen Kosovo* en Servië, en de uitvoeringsbijlage daarbij, die is bereikt in de door de EU gefaciliteerde dialoog onder leiding van de hoge vertegenwoordiger, als een integrerend deel van hun respectieve Europese traject, en hij roept beide partijen op hun respectieve verplichtingen doelmatig en te goeder trouw na te komen.
26. De Europese Raad veroordeelt met klem de veroordeling van prominente vertegenwoordigers van de Belarussische democratische oppositie tot langdurige en ongerechtvaardigde gevangenisstraffen. Hij roept de Belarussische autoriteiten ertoe op de mensenrechten, de democratie en de rechtsstaat te eerbiedigen, een einde te maken aan de repressie, politieke gevangenen vrij te laten en minderheden te respecteren.
27. De Europese Raad is ingenomen met het Windsor-kader en ziet ernaar uit dat alle overeengekomen oplossingen snel en te goeder trouw worden uitgevoerd.

*

* *

De Europese Raad is ingenomen met de VN-waterconferentie 2023 en de bijbehorende wateractieagenda. Hij erkent dat er op EU- en mondiaal niveau meer maatregelen moeten worden genomen op het gebied van water en onderstreept het belang van een strategische EU-aanpak van waterzekerheid.

* *Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244/1999 van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.*